

УДК 32:008]:124.5(436+477)
DOI <https://doi.org/10.32782/apfs.v049.2024.15>

К. О. Міхейцева-Цінгрош
ORCID ID: <https://orcid.org/0009-0001-6349-7304>
аспірантка кафедри філософії
Одеського національного університету імені І. І. Мечникова

СУЧАСНІ ПРАКТИКИ КУЛЬТУРНОЇ ПОЛІТИКИ АВСТРІЇ ТА УКРАЇНИ: СПРОБА ФІЛОСОФСЬКОЇ КОНЦЕПТУАЛІЗАЦІЇ

За часів своєї незалежності Україна пережила багато історичних подій, які мали вплив на формування силуету її культурної політики. Розпад СРСР, декілька революцій, анексування територій та повномасштабна війна на українських землях стали комплексом причин для реформування культурної політики та зміни рівня її значущості у питаннях національної безпеки України. На сьогоднішній день культурна політика спрямована на консолідацію та україноцентричну ідентифікацію громадянського суспільства, формування архітекτονіки національної ідентичності, підтримку виборювання державного суверенітету та збереження територіальної цілісності. У часи, коли вирішується доля української державності, культурна політика стає інструментом, що допомагає протистояти зовнішнім та внутрішнім викликам, формуючи системи цінностей та шляхи орієнтацій, а також сприяє процесам об'єднання громадян навколо стратегічних цілей держави.

З огляду на порівняно молодий вік незалежної української державності та велику кількість політичних та соціально-економічних потрясінь за період суверенності, для оцінки сталості власної політики, що реалізується у сфері культури є необхідність калібрувати поточні результати.

Постановка проблеми. У своїх пошуках стратегій культурної політики Україна орієнтується на європейські стандарти. Це обумовлено процесами політичного та соціально-культурного зближення України з Європейським союзом, що надає культурній політиці особливої ваги та значущості. Вивчення міжнародного досвіду дозволяє отримати цінні уроки та при виявленій необхідності адаптувати успішні стратегії до українського контексту. Саме ці фактори обумовлюють актуальність представленого дослідження.

На сьогоднішній день у поле наукових інтересів здебільшого потрапляють французька, англійська та американська моделі культурної політики, що також актуалізує звернення до досвіду такої країни, як Австрія.

Аналіз останніх досліджень. Тема культурної політики є предметом наукового інтересу низькі вчених в широкому міждисциплінарному колі (достатньо детальний огляд цієї літератури

представлено в нашій попередній публікації [3]). З міждисциплінарного поля у цьому дослідженні ми виділимо роботи, які дотичні до обраного ракурсу розгляду, а саме: культурній дипломатії. Напрямок міжнародної залученості через культурну дипломатію представлено у дослідженнях вітчизняних політологів А. Гончарук, Н. Гуцал, Н. Колесніченко-Братунь, І. Кучмії, Г. Луцишин, О. Мусієнко, О. Розумна, Я. Сербіна, Н. Сухорольська, Г. Турчин, Г. Шамборовський.

Для філософської концептуалізації культурної політики вкрай потрібне звернення до праць українських філософів, які стосуються важливих аспектів сучасного соціально-політичного буття та тенденцій глобального культурного розвитку.

Актуальним та значущим виглядає поєднанням тем міжнародного контексту та нормативно-правових засад у питаннях винахід шляхів подолання деяких проблем культурної політики у науковій праці С. Дрожжиной. Дослідниця акцентує на необхідності приведення нормативно-правової бази України у відповідність до міжнародних стандартів та зміцнення співробітництва з Радою Європи. За її думкою, це допоможе вирішити проблеми культурної політики та гарантувати права і свободи громадян, зокрема в контексті Європейської конвенції з прав людини [7]. Не так часто, як того заслуговує вкрай значуща тема, спостерігається звернення до неї філософів. Тому в нашому огляді сучасної наукової літератури ми звертаємось до результатів конкретних філософських дослідженнях культурної політики. Наприклад, у дисертаційні роботи В.А. Михайлович істотною для нас виглядає наступна теза: «культурна політика, яку можна розглядати як свідому діяльність акторів соціальних процесів задля продукування певних візрів культурного капіталу, стає чинником самозбереження соціуму. Вона має не лише внутрішньодержавний характер (збереження національної ідентичності), але і стає інструментом зовнішньої експансії» [12, с. 13].

Оскільки ядром культурної політики є система цінностей, у цій роботі ми звертаємось до актуальних досліджень вітчизняних науковців, які розробляють дану тему.

Формування та розвиток системи цінностей є предметом наукових досліджень Віталії Готи-

нян-Журавльової, у яких вона глибинно розглядає вплив менталітету і зафіксовану у ньому генетичну пам'ять народу на формування системи цінностей особистості, яка є носієм цієї культури [4, 5].

Темі виявлення та дослідження цінностей особистості присвячені наукові роботи Олени Лісенко, яка пропонує розглядати їх у співзвуччі з проблематикою пошуку сенсу життя конкретною людиною у сучасному світі [10]. Також темі цінностей науковиця розробляє у контексті проблематики означення національної ментальності, як філософського поняття і соціокультурного явища [11].

Глобальна культурна політика сучасного світу схильна опікуватись питанням гендерної рівності у формуванні системи цінностей суспільства. За думкою Анжели Бойко, задля досягнення справедливості та стійкості суспільства, необхідні системні зміни, зокрема боротьба зі стереотипами та дискримінаційними практиками, а також залучення всіх соціальних груп до гендерної трансформації. У своїх дослідженнях науковиця доводить, що це є ключовим чинником у формуванні системи цінностей суспільства, яка забезпечує безпеку, стабільність і рівні можливості для самореалізації всіх його членів, сприяючи зменшенню соціальних конфліктів та підвищенню добробуту [1].

Тема комунікації є невіддільною частиною культурної політики, оскільки вона визначає, яким чином культура як сукупність значень, символів та цінностей передається та інтерпретується в суспільстві. Розглядати феномени культури, використовуючи оптику синкретизму, пропонує у своїх дослідженнях Сергій Шевцов, доводячи наявність таких умов саме у концепті комунікативності [15]. Анжела Бойко вважає комунікацію основою для формування спільного знання в суспільстві, проте водночас вона визнає індивідуальність кожного учасника комунікації як окремого когнітивного агента. Це означає, що хоча комунікація об'єднує людей, кожен із них залишається унікальним суб'єктом із власним баченням і розумінням, що іноді ускладнює досягнення загального консенсусу [2].

Філософський підхід у процесі осмислення комунікації є предметом наукового інтересу Тетяни Крижановської. Розглядаючи медіальність, як невід'ємну характеристику сучасного світу, науковиця доводить, що вона такі обставини створюють нові простори для комунікації та креативності, де традиційні культурні форми зазнають трансформацій і виникають інноваційні культурні явища [9].

Незважаючи на значний інтерес дослідників до окремих аспектів культурної політики, таких як міжнародна культурна дипломатія чи ген-

дерна рівність, залишається недостатньо вивченим питання комплексного впливу культурної політики на соціальні процеси в умовах різних політичних та історичних контекстів. Наявні наукові розробки здебільшого зосереджені на окремих аспектах культурної політики (гендерні питання, комунікація, міжнародна співпраця), але недостатньо уваги приділяється цілісному осмисленню впливу культурної політики на формування загальної системи цінностей суспільства. Також відчувається недостатня кількість порівняльного аспекту у питаннях вивчення впливу комунікації та медіа, які є важливими елементами культурної політики та процесу формування соціального знання, трансляції культурних наративів та ідентичностей.

Метою цієї статті – здійснення спроби філософської концептуалізації культурної політики крізь призму порівняння досвіду Австрії та України

Отже, цим дослідженням ми спробуємо здійснити порівняльний аналіз культурної політики Австрії та України у філософській площині. Порівняння культурних політик України та Австрії є перспективним напрямом для філософського дослідження, оскільки дозволяє оцінити поточний стан і спрогнозувати можливі сценарії розвитку в українському контексті. Це дослідження передбачає проведення історико-культурних паралелей, спостереження політичних еволюцій, дослідження процесу формування національної ідентичності, вивчення питань, що пов'язані зі збереженням культурної спадщини та залученість країни у глобальну міжнародну комунікацію.

Філософська концептуалізація практик культурної політики через порівняльний аналіз України та Австрії здійснюється шляхом виявлення та осмислення ключових філософських категорій і концептів, таких як ідентичність, цінності, норми, соціальні практики та культурні наративи, у контексті конкретних практик культурної політики обох держав. Оскільки, у рамках обмеженої публікації неможливо охопити усі складові культурної політики, ми обираємо наступні теми: система цінностей, комунікація, соціальна практика, ідентичність та ін.

Для досягнення поставленої мети цієї статті здебільшого буде застосовано метод компаративного аналізу. Метод порівняння з використанням інституційного та семіотичного аналізу дозволяє виявити як спільні риси, так і відмінності у підходах до формування та реалізації культурної політики, що є особливо актуальним у контексті європейської інтеграції України та збереження національної ідентичності в умовах сучасних викликів.

Сучасна культурна політика спрямована не тільки на відображення вже присутніх куль-

турних тенденцій та систем цінностей, але й опікується процесами їх творення, формування, спрямовуючи розвиток культурного простору відповідно обраних ідеалів, цілей та пріоритетів. У цьому сенсі культурна політика виступає як певний медіатор між індивідуальним творчим вираженням та колективними цінностями, аспіраціями та соціальними потребами.

З корпусу актуальних досліджень можливо припустити, що культурна політика є не лише набором адміністративних чи економічних інструментів, але й метод розбудови ієрархії питань про систему цінностей, мету творчого вираження та роль мистецтва у суспільстві. Ставлячи собі не меті досягнення певних завдань, суб'єкт держави через творення власної культурної політики, у тій чи іншій мірі патронуює процеси, які пов'язані з підтримкою культурного розмаїття, збереження та промотування спадщини, стимулювання осмислювання дійсності через творчість. Таким чином культурна політика є відображенням «картини світу» суб'єкту держави, яку можна дослідити, її результати виміряти, а ефективність порівняти з іншими.

Для здійснення аналізу порівняння пропонується обрати приклад австрійської культурної політики. Досвід Австрії успішної реалізації культурних стратегій у міжнародному контексті, її стабільність розвитку та розвинутість культурної мережі може слугувати взірцем для розуміння, як використовувати культурні ресурси для зміцнення національної ідентичності та побудови м'якої сили на світовій арені.

Це порівняння також дає змогу оцінити, які елементи австрійської культурної політики можуть бути імplementовані до українського контексту для подолання сучасних викликів і формування ефективної культурної політики в умовах війни та соціальних трансформацій. Для того, щоб процес порівнювання та його результати були як мого більш конкретними, а їх абстрактність було мінімізовано, пропонуємо, по-перше, звернутися до означення історичних, економічних та соціокультурних контекстів у рамках яких, творяться культурні політики України та Австрії.

Виклад основного матеріалу. Австрія, на протязі довгого часу, була системостворюючим елементом декількох великих імперій. Не менш довгий літопис має історія розвитку австрійської культури. Надзвичайно великий та величний культурний спадок є важливою частиною сьогоденних культурних стратегій сучасної Австрії, центральне місце в яких посягає музична спадщина, архітектура та література. Столиця Австрії є ключовим елементом у системі культурної політики всієї держави. Відень безперечно має статус одного з головних центрів культурного та інтелектуального життя Європи, що

впливає на формування візії промотування класичного та сучасного мистецтва. Події двох світових війн ХХ століття мали значний вплив на культурну політику Австрії, яка, для подолання наслідків руйнувань та панування згубної ідеології, здебільшого спрямована на питаннях збереження культурної спадщини та свободи творчого самовираження.

На сьогодні, Австрія, відзначається як держава зі сталим розвитком та стабільною політичною ситуацією. Це в повній мірі відображено у її послідовному підході до формування, творення та реалізації культурної політики, що дає змогу спрямовувати великі зусилля на розвиток та інтеграцію культурних ініціатив в ширший європейський та міжнародний контекст, а отже мати розвинену та ефективну систему культурної дипломатії.

Надаючи стислу характеристику українському контексту, слід зазначити, що Україна є державою з різноманітним культурним ландшафтом та історичним досвідом. Це обумовлено історичним впливом декількох імперій і держав, до складу яких, входили її різні регіони. У період належності України до Радянського союзу її культурне життя можна схарактеризувати, як схильне до русифікації та підкресленого колективізму, що отримало відображення в обмеженні національних культурних практик. Здобуття незалежності в 1991 році стало важливим моментом для розвитку культурної політики, спрямованої на відродження української мови, історії та культурних традицій.

Це також поштовхнуло дискусії про національну ідентичність та роль культури у суспільстві, які суттєво активізувалися у 2014 році, який відзначений для України анексією великої частки території з боку РФ. На сьогоднішній день, під час повномасштабного вторгнення Росії, перед Україною постали надважкі та надскладні завдання, з якими будь-яка європейська держава останній раз зіштовхувалась під час Другої світової війни. Збереження культурної спадщини та власної ідентичності без перебільшення стали частиною питань національної безпеки країни. В умовах повномасштабного воєнного конфлікту та обмежених економічних ресурсів держава більш прискіпливо та вибірково підходить до фінансування культурних проєктів. Нерідко, у якості частини культурної дипломатії залучається міжнародна допомога, грантова підтримка та приватні донації.

Не зважаючи на те, що наразі спостерігається відсутність уніфікованих показників для порівняння культурних політик, тобто не існує конкретних єдиних стандартизованих критеріїв оцінки, а методи збору даних і оцінки ефективності кожна у кожній країні в достатній мірі різняться, ми маємо нагоду порівняти непорівнюване та

дослідити основні положення та аспекти, які формують та відображають культурні політики Австрії та України.

1. Фінансова модель культурної політики

Аналіз фінансової моделі культурної політики дозволяє виявити, як ресурси (економічний капітал) використовуються для підтримки певних культурних цінностей і наративів.

Австрія:

Слід зазначити, що істотна частина державного фінансування культури проходить через Федеральне міністерство культури, мистецтва, державної служби та спорту Австрії (BMKÖS), яке розподіляє кошти на підтримку музеїв, театрів, бібліотек, а також на різноманітні культурні практики та ініціативи. Федеральне фінансування також включає підтримку мистецьких та культурних проєктів через різні грантові програми. (Заплановані витрати на культуру і мистецтво у федеральному бюджеті на 2024 рік – 668,8 млн євро) [20].

Окремі федеральні землі в Австрії мають власні бюджети для підтримки культурних проєктів, забезпечуючи додаткове фінансування локальних ініціатив. Австрія відрізняється наявністю широких грантових можливостей, які на державному рівні підтримують індивідуальних митців, а також колективні культурні проєкти, включаючи літературу, візуальне мистецтво, музику та сценічне мистецтво.

В Австрії існує система ліцензійних зборів для телебачення і радіо, яка допомагає фінансувати державні медіа та культурні ініціативи, такі як Австрійська мовленнєва корпорація (ORF). (Заплановані надходження у 2024 рік – 740 млн євро) [21]. Слід зазначити, що велика частка австрійських культурних проєктів отримує фінансування через приватні джерела та корпоративне спонсорство. Це включає підтримку від бізнесу, приватних фондів та меценатів, що позитивно впливає на відчуття залученості приватного підприємництва на формування культурної мапи країни.

Україна:

Більшість державного фінансування культури в Україні координується Міністерством культури та інформаційної політики України (зараз Міністерство культури та стратегічних комунікацій України), яке розподіляє кошти між різними культурними інституціями та програмами на національному рівні. (Заплановані витрати на культуру, мистецтво та інформаційну політику національного бюджету на 2024 рік 253 млн євро) 25803177.36 грн [13].

Субвенції та асигнування також надходять з регіональних та місцевих бюджетів, що допомагає підтримувати культурні заклади і проєкт на місцевому рівні.

Україна активно використовує грантові програми, включаючи міжнародні, для підтримки культурних проєктів і митців. Це включає гранти від європейських організацій та інших міжнародних донорів, які допомагають компенсувати обмежене державне фінансування.

2. Нормативно-законодавча база

Огляд нормативно-правової системи дозволяє зрозуміти, як культура регулюється і формалізується через законодавство, котре, у свою чергу, здійснює вплив на саморепрезентацію, самоусвідомлення суспільства та формування культурних практик.

Формування та розвиток нормативно-правових засад у сфері культури, мабуть, є одним з найбільш важких завдань для держави. Це пов'язано з тим, що царина культури, як і дефініція самого поняття, є динамічною, швидкозмінною та безпосередньо пов'язаною з категоріями, що належать до духовних, творчих та аксіологічних якостей людського буття. Процеси та зокрема практики, які відносять до культури і культурної політики, потребують делікатного підходу у їх формалізації, що дасть змогу окреслити зокрема їх нормативно-правові можливості та контекстуальний зв'язок з іншими сферами соціокультурного буття.

Австрія:

Наведений нижче перелік законів дає уявлення про те, як австрійське законодавство підходить до формалізування різних аспектів культурної діяльності, від збереження культурної спадщини до сучасних медійних та творчих індустрій.

Закони про збереження культурної спадщини. Австрія має розвинену систему законодавства, що спрямована на збереження культурних пам'яток та історично значущих об'єктів. Це включає федеральні та земельні закони, такі як Закон про охорону пам'яток (Denkmalschutzgesetz – DMSG), який регулює охорону, реставрацію та використання історичних об'єктів, з огляду на їх культурну цінність.

– Законодавство про авторське та суміжні права (Urheberrechtsgesetz – UrhG): Регулює питання пов'язані з авторськими правами в Австрії, включаючи захист культурного продукту та інтелектуальної власності артистів.

– Законодавство про медіа та інформацію: Регулюється Австрійським законом про медіа (Mediengesetz), який встановлює правила для засобів масової інформації, забезпечуючи свободу вираження та незалежність преси.

– Закон про літературу і мистецтво (Kunstförderungsgesetz): Закон, що встановлює рамки державної підтримки художньої та літературної діяльності, включаючи фінансування проєктів, стипендії для артистів та підтримку культурних інституцій.

– Закон про медіа (Mediengesetz – MedienG): Охоплює правила щодо роботи медіа, зокрема зобов'язання у забезпеченні об'єктивної інформації, а також регулює відповідальності процесів розповсюдження контенту.

– Закон про аудіовізуальні медіаслужби (AMD-G) регулює виробництво та розповсюдження аудіовізуальних медіа.

– Закон про Австрійську мовленнєву корпорацію (ORF-G) визначає правила функціонування національного мовника.

– Закон про підтримку стартапів, який може включати підтримку культурних ініціатив та стартапів у креативних індустріях (Start-Up-Förderungsgesetz).

Благодійність. Важливою частиною нормативно-правової системи, дотичної до сфери культури є регулювання актів меценатства та донацій. Досить часто благодійність потрапляє під регулювання податкового законодавства, яке включає систему стимулів та пільг. «Bundesabgabenordnung» (Федеральний податковий кодекс), визначає умови для податкових відрахувань для донацій на благодійність, культуру та ін. Також існує «Spendenbegünstigungs- und Mäzenatengesetz» (Закон про благодійність та меценатство), який регулює видачу податкових сертифікатів для організацій, що здійснюють благодійну діяльність і таким чином можуть приймати пожертвування, що підлягають податковому вирахуванню.

Україна:

Сучасний стан законодавчої бази формує правову основу для розвитку та захисту культурних активностей та спадщини в Україні. Разом вони сприяють створенню умов для розвитку культурного потенціалу країни, підтримки мистецтва, а також захисту прав творців та власників культурних цінностей.

– Закон України «Про культуру»: Основний закон галузі, який визначає правові, економічні, соціальні основи діяльності в галузі культури, а також засади державної політики у цій сфері.

– Закон України «Про музеї та музейну справу»: Регулює діяльність музеїв, забезпечення збереження, поповнення та використання музейних колекцій.

– Закон України «Про охорону культурної спадщини»: Спрямований на збереження культурних цінностей, включаючи пам'ятки археології, історії, мистецтва та архітектури.

– Закон України «Про авторське право та суміжні права»: Забезпечує правовий захист творів науки, літератури та мистецтва, сприяючи розвитку креативних індустрій. Україна слідує європейським директивам щодо захисту авторських прав, що охоплює всі форми мистецтва, включаючи літературу, музику, театр, візуальні мистецтва та цифрове мистецтво.

– Закон «Про благодійну діяльність та благодійні організації» регламентує реєстрацію благодійних організацій. Чинний документ потребує суттєвого вдосконалення та доопрацювання, бо на сьогодні, він не є релевантним сучасним викликам, які постають перед державою та її культурною сферою.

3. Освіта в царині культури і мистецтва

Культурна і мистецька освіта без перебільшення відіграє ключову роль у культурній політиці держави, оскільки вона сприяє формуванню культурної ідентичності, збереженню і передачі культурної спадщини наступним поколінням. Освіта в культурній сфері формує нові покоління носіїв культурних цінностей і традицій, впливаючи на культурну ідентичність суспільства. Вона також розвиває критичне мислення, креативність та відкритість світу, що є необхідним для адаптації суспільства до сучасних викликів. Крім того, цей освітянський напрямок може сприяти економічному розвитку через креативні індустрії та туризм, зміцнюючи культурний вплив країни на міжнародній арені.

Австрія:

Культурна освіта в Австрії є невідокремною частиною загальної освітньої системи, забезпечуючи широкий спектр програм та ініціатив, які спрямовані на розвиток мистецьких здібностей та культурної оптики усвідомлення. Підготовкою різних навчальних ступенів у сфері мистецтва займаються профільні ВНЗ, серед яких: Віденська академія мистецтв (Akademie der bildenden Künste Wien), Університет прикладних мистецтв Відня (Universität für angewandte Kunst Wien, Die Angewandte) відомий своїм сучасним підходом до прикладних мистецтв, Віденська художня школа (Kunstschule Wien), Університет мистецтв та промислового дизайну у Лінці (Universität für künstlerische und industrielle Gestaltung Linz).

Шануючи власні традиції та багатостолітню світову репутацію у сфері музичного мистецтва, Австрія має надзвичайно респектабельну мережу державних та приватних освітніх закладів: Віденський університет музики та виконавчого мистецтва (Universität für Musik und darstellende Kunst Wien, Консерваторія Відня (MUK – Musik und Kunst Privatuniversität der Stadt Wien), Консерваторія Зальцбурга (Mozarteum Salzburg), Університет музики і театру м. Граца (KUG Universität für Musik und darstellende Kunst Graz, Приватний університет джазу і сучасної музики у Відні (JAM MUSIC LAB Privatuniversität für Jazz und Populärmusik).

Україна:

Для української картини у сфері культурно-мистецької освіти характерна досить розвинена та розгалужена система, яка розрахована на підготовку митців з самого раннього віку. Наразі

в Україні система мистецької освіти складається з понад 1250 муніципальних мистецьких шкіл, 6 державних мистецьких ліцеїв, 45 муніципальних та 14 державних мистецьких коледжів, академій та університетів, які готують професійних музикантів, художників, артистів театру, балету, кіно, режисерів, менеджерів культури тощо [14].

І для Австрії, і для України є питомою державна підтримка ініціатив та програм для пошуку та підтримки молодих митців і культурних діячів. До таких програм входять різного роду стипендії, резиденції, конкурси, премії, а також програми мобільності, що дозволяє реалізовувати проект з обміну досвідом та ширити обсяги стратегій культурної дипломатії.

1. Міжнародна співпраця

Міжнародна співпраця розглядається як механізм взаємодії між державами, як суб'єктами, який дозволяє обмінюватися цінностями, ідеями, знаннями та ресурсами задля досягнення власних або спільних цілей. Вона визначає не тільки прагматичні інтереси, такі як економічна вигода чи політична стабільність, але й створює умови для глобальної комунікації та набуття етично.

Австрія

– Австрія активно бере участь у проектах, які фінансуються через програму «Креативна Європа», яка є одним головних інструментів ЄС підтримки секторів культури та аудіовізуальних медіа. Наприклад, проект «Music Moves Europe», який підтримує музичний напрямок Європи, включає австрійських учасників у різних ініціативах, спрямованих на інновації та диверсифікацію музичної індустрії.

– Австрія є ініціатором створення мережі культурних форумів у багатьох країнах, таких як Австрійський культурний форум у Вашингтоні, Австрійський культурний форум у Кракові, Австрійський культурний форум у Кракові тощо. Ці інституції проводять численні культурні заходи, виставки, музичні вечори та освітні програми, що сприяють розповсюдженню австрійської культури та зміцненню міжнародних наукових та культурних зв'язків.

– Віденський бал. У якості яскравого прикладу культурного обміну слід зазначити повернення до Києва свята Віденського балу. Після п'ятирічної паузи він відбувся у столиці України 24 квітня 2024 за ініціативи Австрійського культурного форуму. Віденські бали занесені до списку ЮНЕСКО нематеріальної культурної спадщини Австрії.

– Австрія активно співпрацює з ЮНЕСКО, особливо у сфері збереження світової культурної спадщини. 12 об'єктів матеріальної спадщини, які знаходяться на території Австрії, вже входять до списку Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО і ще

10 об'єктів внесені до попереднього переліку кандидатів на вступ.

Україна

– У 2016 році Україна стала повноправним учасником програми «Креативна Європа» Європейського Союзу, яка підтримує культурні та креативні сектори. Це надало українським художникам, культурним організаціям та менеджерам культури доступ до фінансування, партнерств та платформ для обміну досвідом, що дозволило реалізувати десятки якісних ідей та проектів.

– Українські митці регулярно беруть участь у міжнародних культурних фестивалях та бієнале, таких як Венеціанське бієнале, де Україна має власний національний павільйон. Це дає можливість представити українське сучасне мистецтво на світовій арені. У 2023 році за сприянням Британської ради в Україні у Лондоні та Единбурзі українськими митцями було реалізовано 42 проекти у рамках «Сезон культури Україна / Велика Британія». З моменту вторгнення РФ «Сезон» змінив свій фокус та набув кількісних та якісних змін: посилення голосу України та підтримка українського мистецького середовища стали основними пріоритетами програми.

Від початку повномасштабної агресії росії проти України, роль культурної дипломатії було переосмислено і на сьогоднішній день вона є потужним інструментом інтерпретації та репрезентації української національної ідентичності на міжнародній арені. Світова спільнота вступає в діалог з Україною через мову її культурних досягнень. Широке коло українських митців використовують свій творчий акт, як засіб комунікації та впливу на глобальне сприйняття світом актуального українського контексту. Українські художники (у широкому сенсі artist) є ретрансляторами не тільки національної культури, але й медіаторами того, як війна перетворила їхній внутрішній світ, змінила творчі процеси та полишила глибокий слід у їх художньому мовленні. Наступні проекти, які були реалізовані на світовій сцені, стали дзеркалом національного досвіду в умовах кризи та з культурного продукту перетворились на механізми соціальної підтримки та міжнародної солідарності: «20 днів у Маріуполі» Мстислава Чернова, «Notes from Ukraine» великий концерт до 100-річчя прем'єри українського Щедрика в Карнегі-холі (Нью-Йорк, США); Проект «Листівки з України» (digital); виставкові проекти Музею історії України у II Світовій війні (Естонія, Латвія, Литва, Німеччина, Польща, Республіка Корея, Словаччина, США, Тайвань, Франція, Чехія, Чорногорія, Швеція тощо); «Футуромарення: Україна і авангард» (Бельгія); «Самовизначення: Глобальна перспектива» (Дублін, Ірландія); «В епіцентрі

бурі. Модернізм в Україні» (Відень, Австрія); Національні стенди на міжнародних книжкових ярмарках (Болонья, Варшава, Вільнюс, Лейпциг, Лондон, Франкфурт тощо).

– Україна активно співпрацює з ЮНЕСКО, особливо у сферах збереження культурної спадщини. До списку матеріальної спадщини входить 7 об'єктів, з яких 5 до культурної і 2 до природничої, та 3 об'єкти відносяться до нематеріальної культурної спадщини людства. У 2023 році цей перелік поповнився ще одним об'єктом, а саме історичним центром міста-порта Одеси. Це надзвичайно цінний приклад вдалої дипломатичної кампанії, яка дозволила провести слухання та голосування комітету за прискореної процедури на користь захисту інтересів країни, що зазнає військової агресії з боку безпосереднього члена ради ЮНЕСКО.

Міжнародна співпраця держави є одним із ключових інструментів культурної дипломатії, яка відіграє важливу роль у формуванні міждержавних відносин та розбудові культурного обміну. Це не лише інструмент політики, але й як засіб соціальної інтеграції та взаємодії. Через культурні обміни, які включають музику, мистецтво, театр та інші форми творчості, створюється спільний культурний простір, який перетинає національні кордони та соціальні бар'єри.

Культурна дипломатія між Австрією та Україною охоплює заходи, спрямовані на сприяння культурному обміну між двома націями, що включає розповсюдження мистецтва, літератури, традицій та освітніх програм. Ця дипломатія виступає як м'яка сила, що дозволяє державам будувати позитивний імідж, сприяти взаєморозумінню та підтримувати мирні відносини. Важливим аспектом культурної дипломатії є її здатність формувати суспільні цінності та сприяти культурній інтеграції. Під час повномасштабного вторгнення РФ на територію України, Австрійська республіка проявила солідарність до України і надала їй підтримку за багатьма напрямками. Одним з потужних та дієвих рішень стала підтримка діячів культури, які шукали захисту від війни. Серед іншого, було створено координаційний офіс для українських митців – «Office Ukraine. Shelter for Ukrainian Artists». Це майданчик для координації різноманітних громадських та інституційних ініціатив, а також місце для налагодження контактів між установами Австрії та представниками культури з України. Платформу було створено у співпраці з громадським суспільством, BMKÖS (Федеральним міністерством культури, мистецтва, державної служби та спорту Австрії), BMEIA (Федеральним міністерством європейських та міжнародних справ), Центром сучасного мистецтва, springerin, tranzit.at, rotor, Домом митців Бюхсенхаузен та іншими ініціативами [17].

В сучасній Україні існує сталий та дуже популярний вираз «культурний фронт», який вдало використується у процесах міжнародної комунікації. Природа його походження та імплементація до повсякденної риторики не є урядовою, він вийшов «з народу». Повсюдне використання цього виразу безпосередніми акторами культури, у якості певного візійного гасла, є свідченням спільного відчуття єдності і розуміння важливості творення, розповсюдження і промотування української класичної і сучасної культури. Попри стан повномасштабної війни Україна приділяє активну увагу впровадженню «м'якої сили» та розповідає про себе та свою культуру мовою мистецтва на міжнародних майданчиках, а саме: бере участь у кіноакадемії Оскар («20 днів у Маріуполі», 2024 здобув «Оскар» у категорії «Найкращий повнометражний документальний фільм»), Каннському кінофестивалі, Євробаченні, Венеціанській бієнале, різноманітних літературних форумах, мистецьких та музичних фестивалях, а також представляє результати наукових розробок на міжнародних конференціях та симпозиумах.

Кривава війна, яку розв'язала росія позбавила Україну можливості проводити великі міжнародні заходи, які вже стали всесвітньо відомими подіями, і які жадали відвідати їх поціновувачі з різних куточків світу. Серед багатьох інших Koktebel Jazz Festival, Odessa Classics, Odesa International Film Festival: OIFF, Atlas, Гогольfest тощо. Через військову агресію РФ в Україні знищено або пошкоджено 1046 пам'яток культурної спадщини [14]. Але на третьому році великої війни в Україні створюють та працюють тисячі митців, акторів, режисерів та виконавців, реалізують культурно-мистецькі проекти сотні менеджерів культури та агенцій, зберігають, розповідають та демонструють. На час повномасштабної війни ані Уряд, ані Державна служба статистики України не надають публічно відкритої інформації, щодо кількості діючих інституцій культурної галузі. У 2017 році кількість установ, що працює зазначена у наступних показниках: 574 музеї, 96 академічних бібліотек та 113 театрів [6].

Вище було здійснено розгляд тематичних полей нашого дослідження. Далі ми спробуємо здійснити комплексний аналіз практик культурної політики з певними елементами філософської концептуалізації

Австрія та Україна активно та успішно використовують культурну політику для формування національної ідентичності, соціального знання, репрезентації державної візії та стратегій залучання «м'якої сили» задля успішного міжнародного впливу. Для кожної з держав селекція методів, інструментів та розподілення ресурсів у процесах творення культурної політики, продик-

товано унікальними історичними, політичними та економічними обставинами, усвідомлення яких, допомагають збирати данні, аналізувати та оцінювати результати та успішність реалізації стратегічних та тактичних цілей.

Австрія, зі своїм багатим імперським минулим, має довгу історію як центр культурного розвитку в Європі. Цей комплекс матеріальної та нематеріальної культурної спадщини допомагає країні формувати сучасні культурні стратегії та використовувати свої культурні ресурси для зміцнення міжнародних відносин. Водночас Україна, яка має багатий і різноманітний культурний ландшафт, відзначається історичними перипетіями, що формують її сучасну культурну політику. Незалежність, яку було отримано у 1991 році, і подальші події у 2014 та 2022 роках, визначили потребу в захисті культурної спадщини як частину національної безпеки держави.

Австрійська культурна політика будується на основі кількох ключових філософських концепцій, таких як збереження культурної спадщини, підтримка культурного капіталу та стимулювання інновацій у культурній сфері. В основу австрійської культурної політики покладено ідею культури як соціального капіталу, що акумулює соціальні зв'язки, норми та взаємну довіру, сприяючи соціальній згуртованості. Ця концепція базується на теорії П'єра Бурдьє, який розглядає культуру як форму капіталу, що може використовуватися для підтримки соціального порядку та збереження соціальних ієрархій. Австрія активно інвестує в культурні інституції, такі як музеї, театри та освітні заклади, що сприяють відтворенню цього капіталу та передаванню його майбутнім поколінням [18, с. 17]. Стабільність Австрії дозволяє країні розробляти послідовну та ефективну культурну політику, що включає міжнародний культурний обмін та дипломатію. Австрія використовує культуру як інструмент м'якої сили для зміцнення свого міжнародного іміджу та налагодження культурних зв'язків. Це відповідає концепції культурної дипломатії, яка була розроблена Джозефом Найом. Ця концепція розглядає культуру як засіб впливу та побудови міжнародної репутації. У цій оптиці Австрія репрезентує себе як сталий, респектабельний гравець міжнародного культурного поля з складеною успішною традицією.

Україна використовує свою культурну політику для мобілізації міжнародної підтримки та політичного визнання, борючись з зовнішніми загрозами та прагнучи зберегти свою суверенність та культурну унікальність. Центральним концептом її культурної політики доречно визнати ідеї національного самовизначення та культурного відродження. Культурна політика спрямована на підтримку української мови, традицій корін-

них народів та культурних проєктів, що у широкому сенсі популяризують національну історію та героїзм у боротьбі за незалежність. Це відповідає ідеям національної ідентичності Ентоні Сміта, який наголошує на важливості історичних наративів, символів та традицій для формування колективної свідомості [22].

Діяльність України на міжнародній культурній арені відзначається своєю активністю, поліфонічністю та мультидисциплінарністю. У контексті війни культура виконує роль комунікації між різними регіонами, соціальними групами та міжнародною спільнотою. Це відповідає концепції комунікативної дії Юргена Хабермаса, яка наголошує на важливості актів комунікації для досягнення взаєморозуміння та солідарності між різними суб'єктами. Українська культурна політика спрямована на підтримку діалогу всередині країни, а також розбудову взаємодії з міжнародними партнерами через культурні обміни, фестивалі та крос-дисциплінарні проєкти [7]. Українська культура активно використовується для налагодження міжнародних зв'язків та формування позитивного іміджу країни у світі. Це відповідає концепції глобального культурного обміну, де культура стає засобом інтеграції у світовий культурний простір і водночас способом підкреслення національної унікальності.

– Австрія, маючи стабільну політичну та економічну основу для розвитку культурних ініціатив, забезпечує значне фінансування своїх культурних практик, яке підкріплене як державним, так і приватним секторами (у тому числі і корпоративними). Велика частина бюджету спрямовується на підтримку широкого спектра культурних інституцій, заходів та проєктів.

– Сьогодні Україна знаходиться у дещо контрастному економічному контексті. Масштабна фінансова криза, яка відбувається в країні через воєнні дії на її території, змушує державу шукати альтернативні можливості фінансування культурної царини: міжнародні гранти, державні та приватні донації для підтримки своїх проєктів, особливо для тих, що спрямовані на збереження національної культурної спадщини.

– Нормативно-правове поле Австрії характеризується, як добре розвинена система, велика частка якої присвячена питанням збереження культурної спадщини, регуляції її охорони, реставрації та використання історичних місць та об'єктів, забезпечуючи їхню культурну цінність. Законодавство також охоплює авторські права, медіа та інформацію, що включає регулювання медіасектору та захист інтелектуальної власності. Чинні документи з потужним акцентом на підтримку мистецтва. Австрія також використовує закони про підтримку культурних стартапів і інновацій в креативних індустріях. Австрійську

політику у сфері креативних індустрій можливо віднести до ідей Мануеля Кастельса про мережеве суспільство та роль культури в процесі інновацій. Креативні індустрії розглядаються як драйвери економічного та соціального розвитку, що створюють нові форми взаємодії та комунікації. Держава підтримує інноваційні проекти через програми фінансування, податкові пільги та створення сприятливих умов для розвитку стартапів у культурній сфері [19].

– З часів здобуття своєї незалежності, Україна розробила основні закони, що регулюють культурну сферу, включаючи закони про культуру, музеї, охорону культурної спадщини та авторське право, що серед іншого сприяє розвитку креативних індустрій. Останнє десятиріччя Україна актуалізує нормативно-правову систему для відповідності потребам сучасності. Закони стимулюють збереження культурної спадщини та захист прав митців, що є особливо важливим у контексті гібридних воєнних загроз.

В умовах повномасштабної війни та соціально-політичної нестабільності культура стає інструментом громадянського опору та репрезентацією стійкості. Це можна пов'язати з ідеєю Ганни Арендт про публічний простір, де громадяни через культурні акти висловлюють свою позицію та захищають право на існування своєї нації. Українська культурна політика включає підтримку митців та культурних інституцій, які займаються висвітленням сучасних подій та створенням культурних нарративів, що протистоять зовнішній агресії [16].

Висновки. З вище зазначеного хочемо зробити висновок, що культурні політики Австрії та України мають вдосталь перехресть, тождественностей та синхронічностей. Особливо це стосується ціннісних орієнтирів. Але ми фіксуємо істотну, контекстно обумовлену різницю деяких важливих аспектів цих двох систем. Якщо австрійська культурна політика – поважна, досвідчена і шановна пані з бездоганною репутацією, яка здобута наполегливою працею, то культурна політика України – молода, ініціативна, дещо романтична і сповнена жаги до пошуку власного шляху та самоусвідомлення. Українська культурна політика на етапі свого формування, австрійська – має статус добре розвиненої, сталої та стабільно поширеної. В обох є власні цілі, амбіції, перспективи подальшого розвитку, а головне широке поле для взаємодії та укріплення дружніх та партнерських відносин на державному та приватному рівнях.

Порівняння культурних політик України та Австрії через призму соціальної філософії розкриває важливі аспекти філософської концептуалізації культурної політики як соціального феномену. Така концептуалізація зумовлює тлумачення культуру, як простору системи цін-

ностей, соціального пізнання, ідентичностей та сенсів, що має фундаментальне значення для стабільності та сталого розвитку суспільства.

Культурна політика є складною системою, яка охоплює різноманітні аспекти соціального життя та формується на перетині цінностей, комунікації та соціальної рівності. Вона визначає стратегії та заходи, що спрямовані на підтримку та розвиток культурних практик, забезпечення доступу до культурних ресурсів, а також на формування національної ідентичності та соціальної згуртованості.

На підставі розгляду основного матеріалу, ми пропонуємо пов'язати культурну політику з наступними соціально-філософськими концептами:

Культурна політика – це динаміка функціонування культурного капіталу.

Культурна політика – це прояв комунікативної дії.

Культурна політика – це стимулювання економічного та соціального розвитку через підтримку креативних індустрій, які функціонують як рушії інновацій та нових форм комунікації.

Культурна політика – це інструмент громадянського опору та вираження національної стійкості.

У результаті порівняння австрійського та українського досвіду творення культурної політики було виділено наступні філософські підходи, які дають змогу розглядати культурну політику не лише як систему інституційного управління, але і як фундаментальний соціальний інструмент, що формує національну ідентичність, забезпечує соціальну інтеграцію, стимулює інновації та виконує функцію соціальної критики, сприяючи громадянській активності та розвитку критичного мислення.

Культурна політика як інструмент соціальної інтеграції. Культурна політика визначає засоби і шляхи, якими суспільство усвідомлює себе як єдине ціле, встановлюючи кордони між «своїм» та «чужим». Австрійський досвід показує, що культура, створюючи спільний простір, може бути засобом інтеграції різних соціальних груп. Україні, з її різноманітним етнічним та культурним контекстом, доцільно використовувати культуру як інструмент для розбудови соціальної злагоди та єдності. Запровадження стабільних механізмів фінансування культури, а також актуалізація нормативно-правового поля може стати потужним чинником, що забезпечить сталість розвитку культурних практик і сприятиме розвитку інституційної довіри.

Феномен культурної політики як форма соціальної суб'єктності. Порівняльний аналіз культурних політик України та Австрії демонструє, як різні форми комунікації (мистецтво, освіта,

медіа) стають полем боротьби за зміст та форму суспільного буття. В умовах повномасштабної війни проти України, її культурна політика є важливим інструментом для конструювання національної ідентичності та опору зовнішнім гібридним загрозам.

Культура як форма вираження соціальної суб'єктності. Австрійська культурна політика наголошує на розвитку індивідуальної творчості та підтримці культурних ініціатив, що відповідає ідеям філософії екзистенціалізму про особисту свободу та відповідальність. Для України, за відсутністю довготривалих традицій культурної автономії, релевантне створення умов для вільної творчості та самовираження, задля підтримки розвитку громадянського суспільства та індивідуальної суб'єктності. Підтримка креативних індустрій, яка стимулюватиме інноваційні форми культурної діяльності, може стати важливим фактором для утворення нових можливостей для економічного зростання.

Культурна політика як набір практик соціальної критики. Австрійський досвід використання культури для рефлексії та критики суспільних явищ відповідає критичній теорії Франкфуртської школи, яка розглядає культуру як засіб соціальної емансипації. Для України важливо використовувати культурну політику не лише для збереження національної ідентичності, але й для критичного осмислення сучасних соціальних проблем, стимулюючи діалог та громадську активність. Зважаючи на це, доречним виглядає ідея впровадження критичної культурної освіти, яка буде сприяти формуванню громадянської свідомості та розвитку критичного мислення.

Розробка конкретних рекомендацій щодо практичного вдосконалення системи культурної політики України потребує подальшого комплексного аналізу існуючих підходів та механізмів державної залученості та їхньої ефективності в сучасних соціально-політичних контекстах. Особливу увагу слід приділити, недостатньо представленому у науковій площині, питанню децентралізації культурної політики, підвищенню рівня участі громад у створенні культурних ініціатив, а також інтеграції креативних індустрій у загальну економічну стратегію країни. Це дозволить забезпечити більшу соціальну рівність у доступі до культурних ресурсів, розвитку соціальних практик та сприятиме міжнародній інтеграції української культури через креативні проекти та культурну дипломатію.

Література

1. Бойко А. І. Вплив гендерних проблем на формування безпеки суспільства. Перспективи : соціально-політичний журнал. 2024. № 1. С. 57–64. DOI: 10.24195/spj1561-1264.2024.1.8.

2. Бойко А. І. Сучасні філософські експлікації поняття соціальної дії. Людинознавчі студії : збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філософія». 2021. № 47. С. 11–25. DOI: 10.24919/2522-4700.47.1.

3. Голубович І. В., Міхейцева К. О. Формування дискурсу культурної політики сучасної України у вітчизняній гуманітаристиці (огляд літератури). Наукове пізнання : методологія та технологія. 2021. № 1(47). С. 35–48. DOI: 10.24195/sk1561-1264/2021-1-6.

4. Готинян-Журавльова В. В. Особистісне вимірювання людини у контексті взаємодії соціуму і культури. Вісник Львівського університету. Серія філософсько-політологічні студії. 2022. Вип. 44. С. 27–33. DOI: 10.30970/PPS.2022.44.3.

5. Готинян-Журавльова В. В., Сумченко І. В. Культура як система моральних цінностей: аналіз причин виникнення. Культурологічний альманах. 2024. Вип. 1. С. 310–316. DOI: 10.31392/cult.alm.2024.1.40.

6. Державна служба статистики України. URL: <https://www.ukrstat.gov.ua/> (дата звернення: 18.09.2024).

7. Дмитренко К. С. Юрген Габермас : від рефлексії до комунікації. Магістеріум. Вип. 47. Історико-філософські студії / упоряд.: Ткачук М. Л., Пастушенко Л. А. 2012. С. 38–46.

8. Дрожжина С. В. Культурна політика як проблема сучасного соціокультурного процесу: автореф. дис. ... філос. наук : 09.00.03 ; Донец. нац. ун-т. Донецьк, 2004. 17 с.

9. Крижановська Т. О. Філософські смисли медіальності. Актуальні проблеми філософії та соціології. 2024. № 48. С. 51–56. DOI: 10.32782/apfs.v048.2024.8.

10. Лісеєнко О. В. Філософське осмислення сенсу життя крізь призму агапелогічного підходу. Перспективи: соціально-політичний журнал. 2023. № 1. С. 61–65. DOI: 10.24195/spj1561-1264.2023.1.8.

11. Лісеєнко О. В., Гюльхан Ю. Б. Національна ментальність як філософське поняття і соціокультурне явище. Наукове пізнання: методологія та технологія. 2021. № 2(48). С. 41–46. DOI: 10.24195/sk1561-1264/2021-2-6.

12. Михайлович В. А. Освітні тенденції культурної політики в умовах глобалізації: автореф. дис. ... канд. філос. наук : 09.00.10; Нац. пед. ун-т ім. М. П. Драгоманова. Київ, 2009. 18 с.

13. Уряд заклав у держбюджет на 2024 рік 10,7 млрд грн на сферу культури та медіа. Кабінет Міністрів України. URL: <https://www.kmu.gov.ua/news/uriad-zaklav-u-derzhbiudzheth-na-2024-rik-107-mlrd-hrn-na-sferu-kultury-ta-media> (дата звернення: 18.09.2024).

14. Через російську агресію в Україні постраждали понад тисячу пам'яток культурної спадщини. Міністерство культури та інформаційної політики України. URL: <https://mcip.gov.ua/news/cherez-rosijsku-agresiyu-v-ukrayini-postrazhdaly-ponad-tysyachu-pamyatok-kulturnoyi-spadshhynu/> (дата звернення: 20.09.2024).

15. Шевцов С. Феномен інтелектуальних спільнот Р. Коллінза у горизонті досліджень з філософії культури. Науково-теоретичний альманах Грані. 2021. Т. 24, № 11. С. 14–20. DOI: 10.15421/1721103.

16. Arendt H. *The Human Condition*. Chicago, IL : University of Chicago Press, 2018. 380 p.
17. Artists Help Ukraine. Büchsenhausen. URL: <https://www.buchsenhausen.at/en/artistshelp-ukraine/> (дата звернення: 20.09.2024).
18. Bourdieu P. *The Forms of Capital*. In : J. Richardson (Ed.). *Handbook of Theory and Research for the Sociology of Education*. New York : Greenwood Press, 1983. Pp. 241–258.
19. Castells M. *The Network Society: A Cross-Cultural Perspective*. Cheltenham, UK ; Northampton, MA: Edward Elgar Publishing, 2004. 464 p.
20. Kunst-und Kulturbudget 2024. Bundesministerium für Kunst, Kultur, öffentlichen Dienst und Sport. URL: <https://www.bmkoes.gv.at/kunst-und-kultur/Neuigkeiten/kunst-und-kulturbudget-2024.html> (дата звернення: 20.09.2024).
21. ORF-Beiträge nach Bundesland in Österreich. Statista. URL: <https://de.statista.com/statistik/daten/studie/1448379/umfrage/orf-beitrag-nach-bundesland-in-oesterreich/> (дата звернення: 20.09.2024).
22. Smith A. D. *National Identity*. Reno, NV : University of Nevada Press, 1991. 240 p.

Анотація

Міхейцева-Цінгросх К. О. Сучасні практики культурної політики Австрії та України: спроба філософської концептуалізації. – Стаття.

У статті здійснено спробу філософської концептуалізації сучасних практик культурної політики України та Австрії через порівняльний аналіз. Дослідження базується на компаративістиці нормативно-правових систем, моделей фінансування, освітніх програм та практик культурної дипломатії Австрії та України, що дозволило виявити, як спільні тенденції, так і глибинні концептуальні відмінності у формуванні культурної політики обох держав. Значна увага приділена філософському осмисленню законодавчих механізмів, які регулюють культурну сферу, а також моделям фінансової підтримки культурних ініціатив як практичному прояву культурного капіталу. Здійснено висвітлення ролі освітніх систем у формуванні культурних компетенцій та значенні культурної дипломатії як інструмента міжкультурної комунікації та посилення міжнародної репрезентації системи національних цінностей. В ході дослідження було виявлено не лише спільні риси, але й контекстуальні відмінності, які обумовлені історичними, соціально-політичними та економічними факторами кожної країни, що формують особливу культурну суб'єктність у глобальному просторі. Виділено основні соціально-філософські концепти культурної політики: система цінностей, яка визначає національну ідентичність і політичні пріоритети; комунікація, що забезпечує суспільний діалог і взаєморозуміння соціальних практик; підтримка креативних індустрій як джерела інновацій та економічного розвитку; а також соціальна критика, що сприяє розвитку громадянського суспільства.

Через призму філософських підходів культурну політику розглянуто як динамічний механізм, що формує соціальні структури, національну суб'єктність та

культурний капітал, що в комплексі спрямовано на розвиток соціальної інтеграції та інституційної стійкості. Проведений порівняльний аналіз дає змогу стверджувати доречність адаптації австрійського досвіду до сучасного українського контексту, особливо в аспекті створення сталої системи інституційної підтримки культури, з метою розвитку інновацій, збереження культурної спадщини та розвитку соціальної згуртованості й культурної дипломатії.

Ключові слова: культурна політика, національна культура, цінності, система цінностей, комунікація, правова система, соціальні практики, соціальні знання, ідентичність.

Summary

Mikheitseva-Tsingrosh K. O. Modern practices of cultural policy in Austria and Ukraine: an attempt at philosophical conceptualisation. – Article.

The article attempts to philosophically conceptualise the current practices of cultural policy in Ukraine and Austria through a comparative analysis. The study is based on a comparative analysis of the legal systems, funding models, educational programmes and cultural diplomacy practices of Austria and Ukraine, which allowed to identify both common trends and deep conceptual differences in the formation of cultural policy in both countries. Considerable attention is paid to the philosophical understanding of the legislative mechanisms that regulate the cultural sphere, as well as models of financial support for cultural initiatives as a practical manifestation of cultural capital. The role of educational systems in the formation of cultural competences and the importance of cultural diplomacy as a tool for intercultural communication and strengthening the international representation of the system of national values are highlighted. The study revealed not only common features but also contextual differences due to the historical, socio-political and economic factors of each country, which form a special cultural subjectivity in the global space. The author identifies the main socio-philosophical concepts of cultural policy: a system of values that defines national identity and political priorities; communication that ensures social dialogue and mutual understanding of social practices; support for creative industries as a source of innovation and economic development; and social criticism that promotes the development of civil society.

Through the prism of philosophical approaches, cultural policy is viewed as a dynamic mechanism that shapes social structures, national subjectivity and cultural capital, which in combination is aimed at developing social integration and institutional sustainability. The comparative analysis allows us to assert the appropriateness of adapting the Austrian experience to the modern Ukrainian context, especially in terms of creating a sustainable system of institutional support for culture, in order to promote innovation, preserve cultural heritage, and develop social cohesion and cultural diplomacy.

Key words: cultural policy, national culture, values, value system, communication, legal system, social practices, social knowledge, identity.